

**Česká školní inspekce
Moravskoslezský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIT-689/23-T

Název	Dětský domov a Školní jídelna, Ostrava-Slezská Ostrava, Na Vizině 28, příspěvková organizace
Sídlo	Na Vizině 28, 710 00 Ostrava-Slezská Ostrava
E-mail	domov.vizina@seznam.cz
IČO	61989258
Identifikátor	600026876
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	PaedDr. Jan Effenberger
Zřizovatel	Moravskoslezský kraj
Místo inspekční činnosti	Na Vizině 28, 710 00 Ostrava-Slezská Ostrava
Inspekční činnost na místě	21. 3. 2023 – 23. 3. 2023

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle § 174 odst. 2 písm. b) a zjišťování a hodnocení naplňování školního vzdělávacího programu podle § 174 odst. 2 písm. c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a podle zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a vyhlášky č. 438/2006 Sb., kterou se upravují podrobnosti výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy ve školských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Dětský domov a Školní jídelna, Ostrava-Slezská Ostrava, Na Vizině 28, příspěvková organizace (dále „DD“ nebo „zařízení“) vykonává činnost dětského domova a školní jídelny. V šesti rodinných skupinách bylo umístěno 42 dětí. Z celkového počtu sedmi dětí předškolního věku docházely pouze dvě do mateřské školy, 28 dětí plnilo povinnou školní docházku, pět dětí se vzdělávalo ve středních školách a dvě děti byly evidovány na úřadu práce. Fyzický stav k termínu inspekční činnosti bylo 39 osob – jedno dítě bylo hospitalizováno, jedno bylo na dlouhodobé dovolence u zákonných zástupců a jedno dítě bylo na útěku. Dvě rodinné skupiny umístěné v přízemí DD jsou bezbariérové. Stravování je zajištěno vlastní školní jídelnou.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitel DD byl jmenován do funkce v roce 2013. Při řízení zařízení ředitel delegoval část svých pravomocí na svou zástupkyni. Plán kontrolní a hospitační činnosti byl sice nastaven, ale dostatečně neodpovídal potřebám zařízení a nebyl vykonáván systematicky. Vzhledem k aktuálním podmínkám dětského domova rozdělení kompetencí ani kontrolní činnost nebyla efektivní, neboť zařízení v dopoledních hodinách dlouhodobě nezajišťovalo péči dětem nevzdělávajícím se v mateřské škole pedagogickými pracovníky. Závěry z hospitační činnosti nejsou vyhodnocovány a nemohou tak poskytovat účinnou zpětnou vazbu zejména začínajícím vychovatelům. V jednáních pedagogické rady se vhodně řeší vzdělávací problematika jednotlivých rodinných skupin. Četnost vzájemných setkávání i z důvodu potřebných ke sjednocování pedagogických postupů či vytvoření podmínek pro pravidelnou intervizi svých pracovníků neodpovídá potřebám zařízení.

Přímou pedagogickou činnost vykonávají ve stanoveném rozsahu všichni pedagogičtí pracovníci pravidelně v průběhu týdne v rámci jednotlivých rodinných skupin. Rozvržení přímé pedagogické činnosti vedení dětského domova (individuální pohovory a doučování dětí) nepřispívá k získávání přímých a validních informací o průběhu vykonávaných činností v DD. Péče o děti v nočních hodinách je zabezpečena nepedagogickými pracovníky. Další vzdělávání pedagogických pracovníků se realizuje především v rámci projektového vzdělávání zaměřeného na problematiku ústavní výchovy a rizikového chování dětí.

Rodinné skupiny dětského domova jsou většinou podobné běžným domácnostem. U části vnitřních prostor jsou podlahové krytiny i výmalba značně znečištěné a také opotřebovaný nábytek nepřispívá k vhodné estetizaci vnitřních prostor. Každá rodinná skupina má uzavřený prostor, který umocňuje autonomii skupiny. V ložnicích má dítě svůj prostor pro učení, odpočinek i klidové aktivity a psací stůl. Děti mají k dispozici uzamykatelné skříňky pro ukládání (úschovu) osobních věcí. Všechny rodinné skupiny měly k dispozici počítač, který mohly děti běžně používat. K relaxačním a sportovním aktivitám slouží dětem zahrada s herními prvky. Největší investicí v roce 2021 byla oprava střechy tělocvičny a vybudování nové dřevěné sestavy k herním aktivitám zejména mladších dětí.

Vstupy do budovy DD byly v době inspekční činnosti zabezpečeny proti vniknutí a pohybu cizích osob. Děti jsou seznamovány a prokazatelně poučovány o bezpečnosti a ochraně zdraví.

Ředitel domova účelně hospodaří s finančními prostředky státního rozpočtu, zřizovatele a dárců, které využívá pro realizaci strategických oblastí rozvoje DD a na podporu aktivit dětí.

Celodenní stravování je zajišťováno školní jídelnou, která při sestavování jídelních lístků dbá na dodržení zásad pestrosti v souladu se zásadami zdravé výživy a s ohledem na plnění výživových norem. V rámci přípravy na samostatný život vychovatelé společně s dětmi pravidelně jednou týdně připravují stravu sami.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Hospitační činnost v dětském domově probíhala v dopoledních i odpoledních hodinách, sledované činnosti vycházely z týdenních programů výchovně vzdělávací činnosti. Obsahy těchto programů (aktivity dětí) byly jen částečně propojeny s deklarovanými cíli školního vzdělávacího programu. Týdenní programy výchovně vzdělávací činnosti nereflektovaly potřeby nově vyplývající z nutnosti poskytovat dlouhodobou systematickou péči dětem předškolního věku, které nemohou navštěvovat mateřskou školu. Vychovatelé školní vzdělávací program naplňovali spíše jen intuitivně a nesystematicky, což limitovalo vzdělávací potenciál dítěte. Pedagogové vedli děti citlivým a empatickým přístupem, což se projevovalo v zohledňování jejich zájmů, individuálních potřeb a řešení problémů. Organizace činností DD je uzpůsobena modelu fungování běžné rodiny s důrazem na podporu a rozvoj samostatnosti dětí. Výchovně vzdělávací činnosti probíhaly po postupném příchodu dětí ze školy v prostorách dětského domova. Po většinou individuálně stanovené přípravě na školu se děti věnovaly relaxaci ve formě volných her nebo klidových činností, pohybovým i zájmovým aktivitám. Sledovaná práce s dětmi byla na dobré úrovni. Děti se podílely na domácích činnostech spojených s chodem rodinné skupiny jako běžné domácnosti. Mladší děti vykonávaly tyto činnosti pod dohledem vychovatelů, starší již plně převzaly zodpovědnost za svěřené oblasti v rámci rodinné skupiny. Pedagogové také průběžně vytvářeli a upevňovali hygienické a společenské návyky. Činnosti probíhaly v příjemné atmosféře, byla patrná vzájemná tolerance a ohleduplnost dětí k sobě navzájem i k dospělým. Vychovatelé vedli děti k samostatnému rozhodování. Při hospitačních činnostech a z rozhovorů s vychovateli a dětmi byl zjištěn rozdílný přístup k dodržování nastavených pravidel (měsíční komunita rodinné skupiny), kritérií udělování opatření ve výchově a nedůsledností při vyžadovaném dodržování pořádku na pokojích. Při osobních rozhovorech s dětmi převažovalo jejich pozitivní hodnocení jak přístupu pedagogů, tak náplně činností. Děti sdělily, že mají dostatek stravy, volnosti, samostatné vycházky mohou využívat denně a mají možnost navštěvovat aktivity mimo zařízení, telefonovat si se svými blízkými. Přístup k bezpečnému internetu měly zajištěn. Věděly, že se mohou obracet se svými stížnostmi, náměty, připomínkami a problémy na jednotlivé pedagogické pracovníky i ředitele zařízení. Schránku důvěry nevyužívají, k podání stížnosti doposud neměly důvod. Upřednostňují spíše osobní setkání a pohovory s pedagogy. Kapesné je dětem vypláceno v maximální možné výši v souladu s příslušnými právními předpisy. Děti zároveň získávají osobní dary a peněžité příspěvky k narozeninám nebo k dalším obvyklým příležitostem. Při rozhovorech se chovaly bezprostředně, vyjadřovaly se sebevědomě, přiměřeně věku a bylo patrné, že se v zařízení cítí bezpečně. Uváděly, že mají mezi zaměstnanci blízkou osobu, které se mohou svěřit, že jejich případné podněty jsou řešeny. Uvedly však také, že útky dětí z dětského domova jsou běžnou záležitostí a vnímaly je jen jako okrajový problém a běžný způsob řešení svých problémů či nenaplněných přání.

Při přijímání dětí do zařízení i umísťování do jednotlivých rodinných skupin jsou respektovány sourozenecké vazby a individuální potřeby dětí. Pokud společné umístění sourozenců není ze závažných důvodů možné, pedagogové podporují udržování pravidelného osobního kontaktu mezi nimi. Dle rozhovorů s dětmi a předložené

dokumentace jsou děti po přijetí do zařízení a určení klíčového pracovníka prokazatelným způsobem seznámeny s pravidly a provozem zařízení, s jejich právy a povinnostmi.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Hodnocení dětí v rodinných skupinách probíhá průběžně a je plně v kompetenci pedagogů. Dodržování nastavených pravidel vycházejících z vnitřního řádu DD řeší vychovatelé s dětmi individuálně, usilují o výchovné postupy s ohledem na specifika dětí. Část z nich se však mezi sebou výrazně liší nebo neodpovídají nastavení vnitřních pravidel. Nejsou dostatečně transparentní, předvídatelné, vnitřní řád nevymezuje závažnost prohrěšků. Nejednotnost v hodnocení dětí je také důsledkem spíše jen sporadicky konaných komunit rodinných skupin, ale i neefektivní hospitační činností vedení DD. Analýzou opatření ve výchově bylo zjištěno, že využívání pozitivních a negativních je vyrovnané. Tento nástroj však DD nepoužívá efektivně a motivačně, část dětí v uplynulém roce neobdržela žádné ocenění, podmíněnost uložení opatření ve výchově pedagogové nevyužívají.

Program rozvoje osobnosti dítěte se stanovením cílů k jejich dosažení je zpracován pro každé dítě a jeho vyhodnocení probíhá pololetně, k čemuž pedagogové využívají i reedukační záznamy vnitřního elektronického informačního systému. V individuálním případě bylo zjištěno, že tento program byl formální a nevycházel z aktuální situace, což kromě jiného opětovně naznačuje nefunkčnost kontrolního systému. Výsledky výchovy a vzdělávání v DD i ze škol, které děti navštěvují, jsou průběžně monitorovány a projednávány. Školní neúspěšnost řeší vychovatelé pravidelnou komunikací s třídními učiteli. Informace získané prostřednictvím odborné lékařské péče však nebyly adekvátně vyhodnocovány (potenciální vzdělávací potřeby a podpůrná opatření dětí ve vzdělávání). Spolupráce se specializovanými subjekty (diagnostický ústav, středisko výchovné péče) probíhá dle potřeby.

Pedagogové vedou děti ke zdravému životnímu stylu, k osvojení pozitivního sociálního chování a rozvoji osobnosti. Zařízení se ale jen částečně daří eliminovat užívání některých návykových látek dětmi. V oblasti odvykání kouření či požívání alkoholu jsou úspěšní jen v individuálních případech. Děti umístěné v DD se také dlouhodobě dopouští mnoha úteků, což je kromě jiného i důsledkem nedostatečného rozboru příčin takového jednání a přijímání adekvátních opatření. Přístup DD v některých případech vyvolával u dětí pocit beztrestnosti, opatření ve výchově jim byla uložena až za vícenásobný útek. Pro hledání vhodnějších a efektivnějších způsobů práce s dětmi v tomto ohledu by přispěla i pravidelně konaná supervize. V rámci prevence a efektivního naplnění volného času podporují pedagogové taneční, hudební či sportovní dovednosti, kreativitu a zručnost dětí prostřednictvím účasti dětí v mimoškolních činnostech. Některé organizuje zařízení, jiné externí subjekty. Děti si mohou vybrat podle vlastních preferencí a jsou tak v dostatečné interakci se svými vrstevníky. Ve sportovních aktivitách děti dosahovaly mimořádných výsledků nejen na lokální ale i celostátní úrovni. Vzdělávání dětí vhodně doplňují např. jednodenní i vícedenní výlety, prázdninové pobyty, společenské, kulturní a sportovní akce. Jejich četnost, jak potvrdily děti i vedení je nižší i vzhledem k obměně pedagogického sboru. DD připravuje děti na odchod do běžného života. Při odchodu jim pomáhá při hledání zaměstnání, případně bydlení, poskytuje materiální a finanční pomoc. Sleduje aktivně jejich socializaci a začlenění do společnosti prostřednictvím sociálních sítí.

Závěry

Vývoj školského zařízení

- Obměna pedagogického sboru přirozeně ovlivnila zaměření aktivit s dětmi.
- Investice do rekonstrukce střechy tělocvičny a vybudování nového herního prvku na zahradě přispěly ke zlepšení materiálních podmínek dětského domova.
- Opatření k prevenci zjištěných nedostatků byla od minulé inspekční činnosti přijata pouze částečně, přetrvávají nedostatky v metodickém vedení, hospitační a kontrolní činnosti.

Silné stránky

- Zájmové aktivity umožňují smysluplné trávení volného času.
- Úspěšná motivace dětí při dosahování výborných výsledků ve sportovních aktivitách na celostátní úrovni.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Nedostatky v řídicí a kontrolní činnosti se projevily v zajištění kvality péče o děti předškolního věku, nastavení programů rozvoje osobnosti dětí, opatření ve výchově, nejednotnosti působení vychovatelů, naplňování školního vzdělávacího programu dětského domova.
- Nízká četnost vzájemných setkávání pedagogických pracovníků a jejich metodického vedení má za následek nejednotnost přístupu vychovatelů.
- Opatření ve výchově nedostatečně reflektují projevy v chování a jednání dětí, což v konkrétních případech v nich vyvolává pocity beztrestnosti (např. útky dětí).
- Některé prostory rodinných skupin vykazují známky výrazného opotřebení a nejsou tak dostatečně estetické, nábytek je zastaralý, nefunkční, stěny vyžadují výmalbu a podlahové krytiny výměnu.
- Dětský domov nedůsledně vyhodnocuje důležité informace o dětech získané od odborných lékařů, které vykazují známky možných speciálně vzdělávacích potřeb a nutnosti poskytnutí podpůrných opatření při vzdělávání.

Doporučení pro zlepšení činnosti školského zařízení

- Nastavit efektivní řídicí a kontrolní činnost, včetně metodického vedení pedagogů.
- Zajistit estetické, čisté, funkčním nábytkem vybavené prostředí rodinných skupin.
- Zvážit rozvržení přímé pedagogické činnosti vedení zařízení do všech rodinných skupin a v rámci celých odpoledních bloků.
- Zajistit vytipovaným dětem ve spolupráci se školským poradenským zařízením vyšetření z důvodu možných speciálních vzdělávacích potřeb.
- Umožnit pedagogům dětského domova vnímat a reflektovat svoji vlastní práci nebo vzájemné vztahy prostřednictvím pravidelné supervize.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školského zařízení ve lhůtě do 10 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Moravskoslezský inspektorát, Matiční 20, 702 00 Ostrava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.t@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Školní vzdělávací program s účinností od 1. 9. 2018
2. Výroční zpráva o činnosti za školní rok 2021/2022
3. Minimální preventivní program ve školním roce 2022/2023
4. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků pro školní rok 2022/2023
5. Roční plán výchovně vzdělávací činnosti pro školní rok 2022/2023
6. Zápisy z jednání pedagogické rady ve školním roce 2022/2023 (vzorek)
7. Týdenní programy výchovně vzdělávací činnosti ve školním roce 2022/2023 (vzorek)
8. Personální dokumentace (vzorek)
9. Osobní spisy dětí (vzorek)
10. Dokumentace k zajištění školního stravování pro školní rok 2022/2023 (vzorek)
11. Dokumentace vztahující se k finančním podmínkám dětského domova a zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí pro školní rok 2022/2023 (vzorek)

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Moravskoslezský inspektorát, Matiční 20, 702 00 Ostrava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.t@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Titul, jméno, příjmení, funkce

Mgr. Iveta Galušková, školní inspektorka,
vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Pavel Schönwälder, školní inspektor

Ing. Klára Kudlíková, kontrolní pracovnice

Datem vyhotovení inspekční zprávy se rozumí datum posledního podpisu člena inspekčního týmu.